

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 89/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. C., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., B., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 13 C 83/2011 a Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 9 Co 535/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. C. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. marca 2012 doručená sťažnosť J. C., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 13 C 83/2011 a Krajským súdom

v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 9 Co 535/2011. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 22. marca 2012.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že platobným rozkazom okresného súdu sp. zn. 32 Ro 678/2010 zo 7. apríla 2010 bol sťažovateľ ako žalovaný zaviazaný uhradiť žalobcovi na istine 1 304,48 € s úrokmi z omeškania a trovami konania. Platobný rozkaz sa stal právoplatným 18. júna 2010. Sťažovateľ 21. februára 2011 podal okresnému súdu návrh, ktorým sa domáhal povolenia obnovy konania vedeného pod sp. zn. 32 Ro 678/2010. Uznesením okresného súdu sp. zn. 13 C 83/2011 z 2. septembra 2011 bol návrh na obnovu konania zamietnutý. Uznesením krajského súdu č. k. 9 Co 535/2011-41 z 31. januára 2012 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené.

Podľa ustálenia okresného súdu sťažovateľ návrh na obnovu konania odôvodnil s poukazom na žalobu žalobcu, ktorý tvrdil, že so sťažovateľom uzavrel zmluvu o prepožičaní SIM karty umožňujúcej užívať telefónne číslo (...). Zároveň mu mal odpredať telefón značky Nokia. V skutočnosti tieto tvrdenia nie sú pravdivé, lebo sťažovateľ so žalobcom žiadnu zmluvu neuzavrel a nepodpísal, SIM kartu, ale ani telefón neprevzal a služby žalobcu nevyužíval. Sťažovateľ nahliadnutím do súdneho spisu 7. februára 2011 zistil, že niekto žalobcu na úkor sťažovateľa podviedol. Práve túto skutočnosť považoval za dôvod na obnovu konania. Podľa sťažovateľa vyšli najavo dôkazy, ktoré sa nemohli v pôvodnom konaní vykonať (sťažovateľ ich nemohol využiť v pôvodnom konaní). Zo spisu sp. zn. 32 Ro 678/2010 bolo zistené, že platobný rozkaz bol vydaný 7. apríla 2010 a bol spolu so žalobou doručený sťažovateľovi 2. júna 2010. Je to zrejmé z doručky, na ktorej prevzatie platobného rozkazu, ako aj žaloby sťažovateľ potvrdil vlastnoručným podpisom. Sťažovateľ nepodal proti platobnému rozkazu odpor, a preto tento nadobudol 18. júna 2010 právoplatnosť. Skutočnosť, že sťažovateľ platobný rozkaz a žalobu 2. júna 2010 osobne prevzal, potvrdil okresnému súdu aj podaním doručeným 23. augusta 2011. Sťažovateľ riadne prevzal žalobu i platobný rozkaz, a preto sa so skutočnosťami tvrdenými žalobcom, ktorými tento odôvodňoval svoj nárok, oboznámil. To, čo sťažovateľ uvádza ako dôvod obnovy, teda že tvrdenia žalobcu uvedené v žalobe nie sú pravdivé, žiadnu zmluvu neuzatváral a nepodpisoval, SIM kartu, ale ani telefón neprevzal a služby žalobcu

nevyužíval, bezpochyby vedel už v čase, keď žalobu a platobný rozkaz prevzal. Nie je teda možné dospieť k záveru, že ním tvrdené skutočnosti nemohol bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní. Sťažovateľ sám svojím prístupom zavinil, že platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť, keď skutočnosti tvrdené v návrhu na obnovu konania (ktoré mu museli byť známe už v tom čase), neuviedol do odporu, ktorý vôbec nepodal a nenahliadol ani do spisu. Sťažovateľ v návrhu na obnovu konania ako dôkaz priložil fotokópiu svojho občianskeho preukazu, ktorým preukazoval, že pri podpise zmluvy bol predložený občiansky preukaz, ktorý mal iné číslo, teda nie jeho občiansky preukaz. I tu platí, že sťažovateľ po oboznámení sa so žalobou a platobným rozkazom disponoval dôkazom predloženým s návrhom na obnovu konania, teda občianskym preukazom, ktorý mu bol vydaný ešte 27. októbra 2004. Nič mu teda nebránilo v tom, aby podal odpor a zároveň predložil tento dôkaz. Znamená to, že dôkaz, na ktorý sťažovateľ poukazuje, sa v pôvodnom konaní bez akýchkoľvek ťažkostí mohol vykonať, a nestalo sa tak iba z dôvodu, že sám sťažovateľ dôkaz vykonať nežiadal, keďže proti platobnému rozkazu nepodal odpor, hoci bol oprávnený tak urobiť. Nebola dodržaná ani zákonom ustanovená trojmesačná prekluzívna lehota na obnovu konania vyplývajúca z ustanovenia § 230 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého návrh na obnovu konania treba podať v lehote 3 mesiacov od toho času, keď sa ten, kto obnovu navrhuje, dozvedel o dôvode obnovy, alebo od toho času, keď ho mohol uplatniť. Od momentu doručenia platobného rozkazu a žaloby sťažovateľovi (2. júna 2010) tento vedel o skutočnostiach, ktorými odôvodnil návrh na obnovu konania. Preto nebolo možné brať do úvahy skutočnosť, že sa sťažovateľ rozhodol nahliadnuť do spisu až 7. februára 2011, a bolo treba dospieť k záveru, že návrh na obnovu konania doručený 21. februára 2011 bol podaný oneskorene.

Podľa názoru krajského súdu v danom prípade nie je daný ani jeden z dôvodov na obnovu konania v zmysle § 228 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, z ktorých prichádzali do úvahy dôvody podľa písm. a) a b), teda že sú tu skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy, ktoré bez svojej viny sťažovateľ nemohol použiť v pôvodnom konaní, ako aj to, že možno vykonať dôkazy, ktoré sa nemohli vykonať v pôvodnom konaní. Okresný súd zistil náležité skutkový stav, vec posúdil správne po právnej stránke a svoje rozhodnutie patričným spôsobom odôvodnil. Sťažovateľ ani v odvolacom konaní neoznačil žiadne nové

skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred okresným súdom a s ktorými by sa tento nevysporiadal.

Sťažovateľ poukazuje na to, že hoci žalobu a platobný rozkaz osobne prevzal, avšak v dôsledku jeho obmedzených rozumových schopností (kurič na dôchodku) a zlému zdravotnému stavu ich zle vyhodnotil, lebo „*sa ma ako takého netýkali*“. So žalobcom žiadnu zmluvu neuzatváral a nepodpisoval, SIM kartu a telefón neprevzal a služby žalobcu nevyužíval. Údaje uvádzané v zmluve zodpovedajú síce údajom sťažovateľa, ale podpis je sfalšovaný a žalobcovi predložený občiansky preukaz číslo SC (...) nie je jeho. Takýto občiansky preukaz nikdy nemal. Jeho občiansky preukaz má číslo SJ (... a bol vydaný 27. októbra 2004 na dobu neurčitú. Nahliadnutím do spisu prostredníctvom právneho zástupcu 7. februára 2011 zistil, že niekto žalobcu podviedol, pričom sa tak stalo aj na úkor sťažovateľa. Na sfalšovaný občiansky preukaz sťažovateľa a na jeho identitu a úkor niekto podviedol v priebehu roku 2007 viacerými organizáciami. Sťažovateľ sa zatiaľ neúspešne domáha ako poškodený ochrany aj na polícii a na prokuratúre. Uvádza 10 konkrétnych prípadov, keď osoba vystupujúca pod jeho menom uzatvorila zmluvy s rôznymi subjektmi.

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 13 C 83/2011 a krajským súdom pod sp. zn. 9 Co 535/2011 s tým, aby boli uznesenia okresného súdu z 2. septembra 2011 a krajského súdu z 31. januára 2012 zrušené a okresnému súdu sa prikázalo vo veci konať a rozhodnúť. Požaduje aj náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 323,50 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 13 C 83/2011, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v odvolacom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. K tomu treba tiež dodať, že možnosť podať odvolanie sťažovateľ aj využil.

Vo zvyšnej časti smerujúcej proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 9 Co 535/11 sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie

ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu všeobecné súdy dostačujúcim a presvedčivým spôsobom odôvodnili nesplnenie podmienok na povolenie obnovy konania, resp. oneskorené podanie návrhu na obnovu konania. Argumenty všeobecných súdov v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárne, ale ani za zjavne neodôvodnené. Na týchto záveroch nič nemôže zmeniť skutočnosť, že sťažovateľ má pocit krivdy a je presvedčený o nezákonnosti vydaného platobného rozkazu a následných uznesení o nepovolení obnovy konania.

Vzhľadom na uplatnenú argumentáciu sťažovateľa treba zdôrazniť, že účastníci konania nesú primeranú mieru procesnoprávnej zodpovednosti za výsledok občianskeho súdneho konania. V prípade sťažovateľa sa táto procesnoprávna zodpovednosť prejavovala

v jeho možnosti vydanému platobnému rozkazu sa brániť predpísanými zákonnými prostriedkami. Sťažovateľovi bola táto možnosť nepochybne daná tým, že žaloba a na jej základe vydaný platobný rozkaz mu boli riadne doručené s poučením o možnosti podať odpor. Bolo vecou slobodného rozhodnutia sťažovateľa, či sa bude v súdnom spore brániť zákonným spôsobom, teda podaním odporu v predpísanej zákonnej lehote. Pokiaľ sťažovateľ obsahu doručených listín dostatočne neporozumel, nič mu nebránilo poradiť sa s kvalifikovaným odborníkom. Sťažovateľ sa napokon rozhodol odpor nepodať, v dôsledku čoho vydaný platobný rozkaz nadobudol právoplatnosť. Dá sa predpokladať, že sťažovateľ sa začal o vec znova zaujímať až vtedy, keď právoplatným platobným rozkazom priznanú sumu žalobca začal vymáhať.

Princíp právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy bráni tomu, aby vo veci už rozhodnutej sa mohlo znova konať bez toho, aby existujúce právoplatné rozhodnutie bolo v predpísanom konaní zrušené. Jednou z takých možností na zrušenie právoplatného rozhodnutia je aj obnova konania ako mimoriadny opravný prostriedok. Obnovu konania však nie je možné dosiahnuť na základe skutočností, o ktorých účastník konania vedel už v pôvodnom konaní, a tieto na základe vlastného slobodného rozhodnutia nepoužil.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. apríla 2012